

Smernica č. 27 /2024

Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti pre prijímateľa sociálnej služby v prípade potreby zdravotných výkonov, ktoré nemožno poskytovať prijímateľom v zariadení sociálnych služieb

Článok č. I. Úvodné ustanovenia

V zariadení pre seniorov sa prijímateľom sociálnej služby poskytujú sociálne služby a zabezpečuje sa ošetrovateľská a opatrovateľská starostlivosť, v zmysle platného zákona o sociálnych službách.

Článok č. II. Systém sprostredkovania preventívnych prehliadok

Zabezpečenie **pravidelných preventívnych prehliadok** sa uplatňuje u všetkých prijímateľov sociálnej služby a to nielen u tých, ktorým je zdravotná starostlivosť indikovaná ošetrovateľom/všeobecným lekárom formou iníciaľných, či kontrolných špecializovaných lekárskeho vyšetrení vyplývajúcich z ich nepriaznivého zdravotného stavu, ale všetkých prijímateľov sociálnej služby, u ktorých sa má prostredníctvom určeného pracovníka aktívne podporovať, napríklad formou poradenstva v prevencii a k dosiahnutiu ich informovaného rozhodovania sa v oblasti zdravia. To znamená individuálnym prístupom sprostredkovať a zabezpečiť každému prijímateľovi sociálnej služby prístup k adekvátnej zdravotnej starostlivosti **formou pravidelných preventívnych prehliadok**, a to napr. u zubného lekára alebo u lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore gynekológia, urológia, či gastroenterológia, aby jeho prípadné zdravotné problémy neboli riešené až na základe akútneho prejavov.

Z pohľadu zákonodarcu ale i poskytovateľa sociálnej starostlivosti sú garantované práva prijímateľa sociálnych služieb na informácie o možnostiach zdravotnej starostlivosti a dostupnosti adekvátnej zdravotnej starostlivosti, ktorú osoby so zdravotným postihnutím vrátane starších osôb špecificky potrebujú v dôsledku svojho zdravotného stavu, a to vrátane včasného zistenia, prípadne intervencie a služby určené na minimalizáciu zdravotného postihnutia alebo prevenciu zhoršeného zdravotného stavu.

Článok č. III. Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti

O poskytovaní zdravotníckej starostlivosti pri prijímateľoch sociálnej služby (ďalej len prijímateľoch SS) rozhoduje vždy príslušný lekár. Ak lekár určí, že je nutné poskytnúť prijímateľovi zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení je prijímateľ SS daný do zdravotníckeho zariadenia alebo iného špecializovaného zariadenia. O svojom zdravotnom stave je vždy klient informovaný a tiež aj jeho blízka rodina, ak si to klient želá.

Zdravotná starostlivosť sa poskytuje v zdravotných zariadeniach. O poskytovaní zdravotnej starostlivosti pre prijímateľov sociálnej služby rozhoduje tak ako sme už spomenuli príslušný všeobecný lekár. Zo strany ZpS je prijímateľom zabezpečované na odporúčanie všeobecného lekára vyšetrenie u špecialistov v prípade potreby zdravotných výkonov. Prijímateľovi sociálnej služby je zo strany ZpS zabezpečený doprovod, vystavený výmenný lístok všeobecným lekárom a žiadanka na prepravu zo sanitkou. Opatrovateľský personál, ktorý prijímateľa sociálnej služby sprevádza na vyšetrenie mu zabezpečí nápoj a jedlo, ktoré mu zabalí a zoberie si so sebou. Opatrovateľský personál zodpovedá za prijímateľa, ktorého sprevádza na vyšetrenia.

Plánovanie a aktivity vyhodnocovania v oblasti vzdelávania týkajúceho sa zdravia a prevencie ochorení u prijímateľov SS sa realizujú v ZpS formou besied, rozhovorov alebo školení. Napríklad školenie, ktoré zastrešuje spoločnosť HELPO s.r.o. sa týka neodkladnej podpory životných funkcií prvá pomoc. Školenie vedie lekárka OAIM a záchranej služby. Prijímatelia sú informovaní o dôležitosti ochrany svojho zdravia a čo preto môžu urobiť a ako si majú zdravie chrániť.

Článok č. IV.

Komunikačné postupy s prijímateľmi v prípade potreby zdravotných výkonov, ktoré nemožno poskytovať v zariadení sociálnych služieb

V zariadení pre seniorov nemožno poskytovať starostlivosť občanovi, ktorého zdravotný stav si vyžaduje starostlivosť v zdravotníckom zariadení. O postupe zmeny poskytovania starostlivosti je prijímateľ sociálnej služby (ďalej len prijímateľ SS) bezodkladne informovaný a aj jeho dôverník. Prijímateľovi SS sa citlivo vysvetlí o čo ide a povie sa mu citlivo nasledovný postup ako bude ZpS ďalej v zmysle zákona postupovať.

Poradenstvo prijímateľovi SS poskytuje vždy osoba ktorá je zamestnancom zariadenia a má na to oprávnenie na základe svojho vzdelania. S prijímateľmi SS je potrebné viesť rozhovory zamerané na prevenciu zdravia a možného ochorenia. Môžu sa realizovať rôzne semináre, školenia, ktoré by prijímateľov SS motivovali na včasné zdravotné prehliadky a snahu chrániť si zdravie. Je potrebné aby každý prijímateľ SS vedel, že má možnosť realizácie práva na jeho zdravie, podporu zdravia a zdravotnú starostlivosť.

Všetci prijímatelia SS sú informovaní o slobodnej voľbe lekára. Prístup rodinných príslušníkov do obytnej miestnosti a možnosť úschovy cenných vecí.

Článok č. V.

Rodinní príslušníci majú právo navštevovať svojho blízkeho priamo na izbe

Ak je prijímateľ znevýhodnený tým, že mu napr. jeho zdravotný stav neumožňuje opustiť izbu môže návštevy prijímať priamo na izbe. Ak ide o mobilného klienta zariadenia je príbuzným odporúčané vykonať návštevu v priestoroch zariadenia na to určených. Snahou zariadenia je, aby mali klienti, čím najväčší kontakt so svojimi blízkymi a preto návštevy klientov sú zo strany zariadenia vítané a podporované.

Prijímatelia sociálnych služieb v našom zariadení majú **právo požiadať o úschovu cenných vecí** bezodplatne, vrátane úschovy vkladných knižiek a peňažnej hotovosti a podobne. Úschova cenných vecí sa realizuje vždy na základe písomnej zmluvy medzi prijímateľom SS a zariadením pre seniorov.

Článok č. VI. Postup práce a komunikácia s prijímateľmi pri rozličných druhoch funkčných obmedzení

Postupy pri práci a komunikácií s prijímateľmi SS s rozličnými druhmi funkčných obmedzení (napr. Alzheimerova choroba, demencia, telesné znevýhodnenia, organické psychosondrómy, Parkinsonova choroba, pervazívna vývinová porucha, skleróza multiplex, schizofrénia, demencia rôzneho typu etiológie, hluchoslepota a pod.) si vyžadujú profesionálny prístup podľa daného ochorenia.

Odborný zamestnanec prihliada na potreby znevýhodneného zamestnanca a podľa jeho preferencií k nemu pristupuje. Dôležitá je správna a zrozumiteľná vzájomná komunikácia. Je možné používať zo strany zamestnancov ZpS rôzne pomôcky napr. kartičky, obrázky a pod. Reč je tiež nutné prispôbiť komunikácii so znevýhodneným prijímateľom SS. Odborný zamestnanec pri práci so znevýhodneným prijímateľom SS postupuje vždy na základe odporúčania lekára. Dôležitý je vždy empatický individuálny prístup ku prijímateľovi SS. Využíva na často mimika gestikulácia a iné techniky na uľahčenie komunikácie a vzájomnej spolupráce.

Zdravie je stav úplnej telesnej, duševnej a sociálnej pohody a nie len neprítomnosť choroby alebo postihnutia. Právo na rozvoj, ochranu a obnovu zdravia patrí medzi základné ľudské práva. Starostlivosť o zdravie je v zariadení poskytovaná v zmysle platnej legislatívy. Sestra komunikuje s prijímateľom zrozumiteľne, ohľaduplne, bez nátlaku a primerane rozumovej a vôľovej vyspelosti a zdravotnému stavu prijímateľa.

Ošetrovateľská starostlivosť zahŕňa navrátenie zdravia, udržanie aktuálneho stavu alebo upevňovanie zdravotného stavu prijímateľa. Po nej nasledujú opatrenia, ktoré prispievajú k pohodliu a kvalite života prijímateľa. Tieto priority sa odvíjajú od toho, ako prijímateľ vníma svoje potreby a od toho, ako ich vníma ošetrovateľský personál. Sestra vykoná predpísané ošetrovateľské činnosti a deleguje starostlivosť na príslušné osoby.

Špecifiká odporúčania pre podporu prijímateľov sociálnych služieb so zdravotným postihnutím a seniorov, ktorým sa poskytuje pobytová sociálna služba v zariadení. Je nevyhnutné stále upozorňovať všetkých zamestnancov v zariadeniach sociálnych služieb a všetkých prijímateľov sociálnych služieb na dodržiavanie základných hygienických opatrení a pravidiel ako prevencia pred rôznymi ochoreniami, nákazami, potrebné je upozorňovať prijímateľov sociálnej služby na chránenie si svojho zdravia a predchádzania rôznych ochorení.

Potreba zdôrazňovať nutnosť preventívnych prehliadok a potreby liečby u lekárov špecialistov, ak si to zdravotný stav občana vyžaduje. Tieto upozornenia je možné realizovať formou oznamov na nástenkách, informačných tabuliach v zariadení s tým, že budú ľahko čitateľné a zrozumiteľné. **Hygienické opatrenia** je dobré prezentovať aj vizuálne.

V rámci prevencie sú prijímatelia sociálnych služieb v našom zariadení informovaní o možnostiach a účinkoch očkovania, potreby pravidelných lekárskech prehliadok, oboznamovanie seniorov o starostlivosti o ústnu dutinu – preventívne prehliadky o zubného lekára, gynekológa, urológa a iných odborných špecialistov lekárov za účelom predĺženia zdravia spojené s kvalitou života.

Naše zariadenie je nápomocné seniorom pri vybavovaní preventívnych prehliadok. Skúsenosti však ukazujú, že prijímatelia sociálnych služieb často preventívne prehliadky odmietajú, riešia už len akútne stavy, ak majú zdravotný problém. Preventívne aktivity zamerané na zachytenie chorôb vo včasnom štádiu v rámci realizácie ošetrovateľskej starostlivosti realizujeme v spolupráci so všeobecnými a odbornými lekármi predovšetkým prostredníctvom skríningu.

V zariadení realizujeme alebo zabezpečujeme pravidelné vzdelávanie v oblasti zdravia zamerané najmä na zmiernenie, dopadov socioekonomických determinantov zdravia, poskytovanie informácií a konzultácií o zdravotnom štýle a správnych hygienických návykoch a preventívne aktivity zamerané na zachytenie chorôb vo včasnom štádiu predovšetkým prostredníctvom skríningu a to prostredníctvom aktivizácie prijímateľa skupinovými aktivitami ak sú prednášky interných zamestnancov, prednášky externých lekárov, psychiatrov, pohybové aktivity v interiéri a exteriéri zariadenia, využívanie rehabilitačných pomôcok, aktivity s prvkami kulinoterapie so zameraním na zdravú výživu, každoročné návštevy výstavy ovocia a zeleniny v obci.

Článok č. VII.

Pri karanténe, pri vírusovom ochorení a pri mimoriadnej situácii v ZpS

V prípade karantény zabezpečujeme pre všetkých prijímateľov sociálnych služieb dostatočné množstvo liekov a zdravotníckeho materiálu (napr. plienky, vložky a pod.), ktoré prijímatelia potrebujú. Počas karantény je nevyhnutné zásobiť sa liekmi a zdravotníckym materiálom min. na jeden mesiac.

V prípade karantény napr. pri vírusovom ochorení odporúča sa viesť individuálne rozhovory s každým prijímateľom sociálnej služby a zvýšiť frekvenciu kontaktov s prijímateľmi sociálnych služieb a skrátiť čas/dĺžku jednotlivých kontaktov. Radšej viackrát a kratšie komunikovať ako menej a dlhšie. Zabezpečte s prijímateľmi kontakt s rodinou telefonicky. Dodržiavajte dezinfikovanie priestorov a predmetov.

Článok č. VIII.

Záverečné ustanovenia

Táto smernica na zabezpečenie zdravotnej starostlivosti pre prijímateľa sociálnej služby v prípade potreby zdravotných výkonov, **ktoré nemožno poskytnúť prijímateľom v zariadení sociálnych služieb** t.j. v Zariadení pre seniorov Križovany nad Dudváhom, platí pre všetky organizačné úseky ZpS a je záväzná pre všetkých zamestnancov ZpS Križovany nad Dudváhom.

2. Vedúci všetkých úsekov zodpovedajú za:

- dodržiavanie tejto smernice,
- oboznámenie zamestnancov s touto smernicou.

3. Pracovníci zodpovedajú za:

- dodržiavanie tejto smernice,
- za zaobchádzanie s touto smernicou tak, aby nedošlo k jej strate alebo poškodeniu.

Všetci zamestnanci majú právomoc v prípade potreby podať spracovateľovi návrh na opravu, resp. zmenu tejto smernice. Obsah smernice je aktualizovaný a upravovaný poverenou osobou organizácie.

4. Táto smernica nadobúda účinnosť dňom podpisu štatutára ZpS.

5. Túto smernicu je možné meniť a dopĺňať iba číslovaným dodatkom so súhlasom štatutára ZpS.

6. Smernica je dostupná pre zamestnancov v elektronickej podobe na internetovej stránke

www.zpskrizovany.sk

Účinnosť tejto smernice je od 01.01.2025

Vypracovala: Mgr. Júlia Farkašová, vedúca sestra ZpS

Schválila: PhDr. Ingrid Schlosserová, PhD.

riaditeľka ZpS